

Kuvamuisto Ulla Kungaksen 50-vuotispäiviltä
25.5.2010

Puhejohtaja Seppo Jurvanen kohottaa onnittelumaljan varapuheenjohtaja Ulla Kungakselle, ja odottaa tilaisuutta päästä ojentamaan onnittelukukkakimpun. Ulla Kungas lähettää kuvan myötä terveisiä ja lämpimät kiitokset kaikille häntä merkkipäivän johdosta muistaneille. Kuva: Seppo Jurvasen kotialbumi.

Suomen Kuurosokeat ry

Santeri on oman elämänsä
sankari

Tasavallan presidentti juhla-
vuoden 2011 suojeleijaksi!

Sisältö

Pääkirjoitus: Rahapeliin tuottojen säilyminen Suomessa on elinehto järjestöille.....	3
Santerionomanelämäsankari...4	
Tasavallan presidentti juhluvuoden 2011 suojelijaksi!.....	7
Kosketus kertoo tuhat sanaa.....	8
Myös tunneilmanpiirin voi kuvailla keholle.....	10
Sosiaalishaptinen verkosto.....	12
Runo: Kasvimaa.....	12
Matonpesijän päivä.....	13
RAY menee nettiin jossa pelaajat jo ovat.....	14
Paristot ja akut.....	16
Viisi kysymystä.....	17
Kela vastaa tulkkauspalveluista syyskuun alusta.....	18
Toteutuvatko vihdoinkin tasa-arvoiset tulkkauspalvelut kaikille?.....	20
Värinälattia ja Signmarkin rytmit villitsivät Jyväskylässä.....	22
Kuntoutumiskeskus muuttaa.....	23
Kuvamuisto Ulla Kungaksen 50-vuotispäiviltä 25.5.2010.....	24

Seuraava Tuntosarvi nro 8 ilmestyy 27.8. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 3.8.

Kaunista, lämmintä ja rentouttavan ihanaa kesää kaikille Tuntosarven lukijoille toivottavat Tuija-tiedottaja ja kesäpoika Jaakko!

Oikaisu! Edellisessä Tuntosarven numerossa 5 / 2010 oli Lontoon seminaarin kuulumisia -jutusta pudonnut kirjoittajan nimi pois. Lontoon seminaarista raportoi **Heli Viita**. Toimitus pahoittelee virhettä.

Kannen kuvassa Santeri Grönlund tekee suomen kielen kotiläksyjä pistekirjoituskoneella. Kuva: **Tuija Wetterstrand**.

TUNTOSARVI 36. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Päätoimittaja:** tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 7532026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kerstin Maksimainen, Ari Suutarla, Tuija Wetterstrand (sihteeri). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförbundet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Rahapeliin tuottojen säilyminen Suomessa on elinehto järjestöille

Tämän vuoden rahanjaossa järjestöt huomasivat sen, mistä on jo pitkään varoiteltu: RAY:n avustusmäärärahat ovat pienentyneet.

Avustusmäärärahojen pieneminen johtuu rahapeliin tuottojen jatkuvasta laskusta. Pelituottojen vähenemisen lisäksi tuloja uhkaa myös arpajaisveron korotus ensi vuonna. Lisäksi pelaamisen ikäraja olla nostamassa 15:sta vuodesta 18:aan. Nämä kaikki yhteensä tekevät arviolta yli 50 miljoonan euron loven RAY:n tuottoihin lähivuosina.

Kevään aikana lehdistössä vellonut vaalirahakohu ei suoranaisesti vaikuttanut RAY:n tuottoihin, mutta sai toimittajat aikaisempaa kriittisemmiksi RAY:n toimintaa kohtaan. Siksi RAY:n on entistä tarkemmin perusteltava julkisuudessa, että mitä hyvää yhteiskunta saa, kun se panostaa pelivoittovaroja sosiaali- ja terveysalan järjestöihin. Avustusremontti siis jatkuu ja linjaukset tarkentuvat.

Syksyllä 2010 RAY alkaa tarjota pelivalikoimaa internetissä. Nettipelaamisen hyvä käynnistys on RAY:n tuottojen kasvun tai ainakin tulojen laskun taittumisen kannalta elineh-

to. Kuluttajien rahapeleihin käyttämä raha suhteessa tuloihin on RAY:n kohdalla laskenut jatkuvasti. Myönteinen julkisuus internetpeliin käynnistämisen yhteydessä on tärkeää. RAY korostaa, että se tarjoaa vastuullisen, kotimaisen vaihtoehdon nettipelaamiselle. Nettipelaaminen on lisääntynyt räjähdysmäisesti, mutta nyt rahat valuvat ulkomaisille peliyhtiöille.

Eduskuntakäsittelyyn juuttunut arpajaislakiuudistus on kolmas kohtalonkysymys pelitulojen kannalta. RAY:n sekä Veikkauksen ja Finntoton tavoitteena on saada näille kolmelle peliyhtiölle lakisääteinen monopoli rahapeleihin Suomessa. Nyt monopolia haetaan lisenssimenettelyllä. Uudistus pitäisi saada läpi tällä hallituskaudella. Nykyiset lisenssit umpeutuvat vuoden 2011 lopussa. Pahimmissa uhkakuvissa arpajaislakiuudistus siirtyy vaalien jälkeiselle hallitukselle ja lisenssit umpeutuvat ennen sitä. Silloin lisenssejä joudutaan hakemaan uudelleen ja mukaan voisi tulla ulkomaisia rahapeliyhtiöitä.

Uhkakuvista huolimatta nautitaan kesästä ja ollaan optimisteja!

Tuija Wetterstrand, tiedottaja ■

Santeri on oman elämänsä sankari

Santeri pelaa mielellään erilaisia pelejä, tässä on meneillään ghanalainen lautapeli oman vapaa-ajanohjaajan kanssa.

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Santeri Grönlund, 10, asettelee näppärin sormin paperin pistekirjoituskoneeseen, tarkistaa harjoiteltavan sanan läksyistä ja kirjoittaa sen paperille. ”Minä en enää käytä harvaa harvalla pistekirjoitusta. Osaan lukea tiheitä rivejä”, Santeri viitto ylpeänä. Äiti **Minna-Maija Grönlund** seuraa vieressä läksyjen tekoa ja antaa tarvittaessa ohjeita ja neuvoja pojalleen kädestä käteen viittoen.

Suomen kieli on Santerin toinen kieli. Hänen äidinkiелensä on viittomakieli. Suomen kielen opettelu ei ole ollut Santerille helppoa, mutta hyvin hän on pärjännyt”, Minna-Maija Grönlund sanoo.

Santeri on syntymästään saakka kuurosokea. Silmäproteesien avulla hän näkee valoa ja erottaa joitain värejä. Sisäkorvaimplanti Santerille asennettiin 11-kuukauden ikäisenä. Implanti ei kuitenkaan tuonut riittävästi kuuloa puheenoppimista

varten. ”Syytä ei tiedetä varmasti, mutta todennäköisesti Santerilla on vikaa itse kuulohermossa”, isä **Jyrki Grönlund** pohtii. Vanhemmat ovat kuitenkin sitä mieltä, että vähäinenkin äänten kuuleminen on hyödyksi ja auttaa ympäristön hahmottamisessa. ”Ja musiikista Santeri tykkää kovasti”.

Koko perhe opetteli viittomakielen

Minna-Maija, Jyrki ja Santeri alkoivat opetella viittomakieltä siitä lähtien, kun Santeri oli vuoden ikäinen, ensin kotiopetuksena. Santerin ollessa kahden vuoden ikäinen koko perhe pääsi mukaan Kuurojen Palvelusäätiön Juniori-ohjelmaan. Juniori-ohjelma tarjoaa viittomakielen opetusta ja vertaistukea kuurojen ja huonokuuloisten lasten perheille. Perusohjelma kestää neljä vuotta ja jatko-ohjelma kaksi vuotta. Sinä aikana järjestetään sekä viikonmittaisia intensiivikursseja että viikonloppukursseja.

Santerin viittomakielen taitoa on ylläpitänyt myös häntä pienestä saakka hoitanut viittomakielen taitoinen hoitaja, joka on jatkanut Santerin avustajana koulussa. Santerin koulu on kuuroille, huonokuuloisille ja kielihäiriöisille tarkoitettu C.O.Malmin koulu Turussa. Raisiolaisille Grönlundeille lähikunnassa sijaitseva, viittomakielinen koulu-

ympäristö oli selvä valinta. Santeerin pääsy C.O.Malmin kouluun oli kuitenkin valtava ponnistus. Sekä oman kotikunnan että Turun kaupungin koulutoimen kanssa piti käydä tiukka vääntö ennen kuin Santeri hyväksyttiin oppilaaksi. ”Kunta ei ottanut asiaa hoitaakseen. Koulun puolelta taas epäröitiin, että Santeerin kaksoisaistivamma on niin vaikea, että hänen kanssaan tulee liian paljon ongelmia. Perustelut olivat monenkirjavat: Kouluun ei voida ottaa sokeaa lasta, uutta viittomakielistä opetusryhmää ei muodostu, opettajat eivät halua ottaa Santeria opetettavakseen!”, Minna-Maija ja Jyrki Grönlund kertavat.

Grönlundit myöntävät, että Santerilla on paljon vaikeuksia toimia ryhmässä, koska hänen sosiaaliset taitonsa ovat edelleen vaihtelevat. Kaksi ensimmäistä vuotta Santeri olikin yksityisoppilaana. ”Kolmantena vuonna Santeri pääsi ryhmään ja kaikki on sujunut loistavasti. Ilman koulua ja tuttua, hyvää avustajaa Santeri ei olisi koskaan kehittynyt näin hyvin.”

Vertaistuki puuttuu

Santeri on siitä harvinainen syntymästään kuurosokea lapsi, että hän on omaksunut täysin viittomakielen. Toisaalta Santerilta puuttuu kokonaan oma vertaisryhmä. ”Viit-

tomakielisiä kuurosokeita lapsia ei juuri ole. Kuurojen ryhmässä korostuu visuaalisuus, näkövammaisten ryhmässä puolestaan äänimaailma. Santeri on molemmissa väliinputoaja”, Minna-Maija ja Jyrki Grönlund harmittelevat. Santeri käy kuurojen partiossa ja oli pitkään näkövammaisten lasten liikuntakerhossa. Kesällä on tiedossa kuurojen partioleiri, jonne on lähdössä mukaan tuttu avustaja ja oma tulkki.

Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksesta Grönlundit saivat mielestään hyödyllistä tietoa varhaiskehityksestä ja kommunikaatiosta, kun Santeri oli pieni. Hiljattain perhe osallistui ensimmäistä kertaa Kuntoutumiskeskuksen järjestämään viikonlopputapaamiseen. ”Se oli suunnattu Charge-lapsille, mutta meillekin hyvin antoisa”, Grönlundit kiittelevät. ”Charge-lapsilla ja perheillä on paljon samankaltaisia ongelmia, kuin mitä meillä.”

Minna-Maija ja Jyrki Grönlund haaveilevat, että kuurosokeille lapsille olisi enemmän yhteistä toimintaa, kuten perheleirejä lapsille ja nuorille. ”Ei välttämättä kuntoutusta, vaan lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä vertaistapaamisia.” Juniori-ohjelman kurssija Grönlundit muistelevat edelleen lämmöllä. ”Lapsille oli kurssilla omaa ohjelmaa ja Santerilla koko ajan oma

hoitaja, joten me vanhemmatkin saatoimme osallistua yhdessä vanhemmille tarkoitettuun ohjelmaan.”

Arki ottaa välillä voimille

Vaikeavammaisen lapsen kanssa arjessa eläminen vaatii koko perheeltä voimia ja jaksamista. Sante-ria ei voi jättää hetkeksikään yksin ja aamuvirkkuna poika on ylhäällä aina viimeistään viiden jälkeen. Kaikki opeteltavat asiat vaativat runsaasti toistoa, ”jatkuvaa jankkaamista”. Helputusta arkeen tuo koulun ja avustajan lisäksi kunnan palkkaama vapaa-ajan ohjaaja, joka käy Santerin luona lähes viikottain. Joskus kunnalta on saatu myös viikonloppuhoitaja. Henkilökohtaista avustaa Santerilla ei ole, voimassaoleva tulkkipäätös on olemassa, mutta tulkin käyttö on ollut toistaiseksi melko vähäistä.

”Tämä ei ole yksinhuoltajan hommaa”, Jyrki Grönlund summaa. ”Kun on hyvä parisuhde niin voi vuorotella, ja auttaa kun toinen väsy.” Lääkärivanhemmille voimaa arkeen tuo myös oma työ sekä omat harrastukset.

”Toisaalta Santeri kehittyy ja menee eteenpäin koko ajan. Luonteeltaan hän on iloinen, myönteinen ja innostuu helposti”, Minna-Maija ja Jyrki Grönlund hymyilevät. ■

Tasavallan presidentti juhlavuoden 2011 suojelijaksi!

Tarja Halonen on Suomen tasavallan 11. presidentti ja ensimmäinen naispuolinen valtionpäämies. Hän astui virkaansa 1.3.2000, ja hänet valittiin uudelleen tasavallan presidentiksi vuonna 2006.

Teksti: Toiminnanjohtaja Kai Leinonen

Ilolla ilmoitan, että Tasavallan presidentti Tarja Halonen on suostunut 40-vuotisjuhluvoittemme suojelijaksi. Häntä on pyydetty saapumaan myös Tampereelle syyskokouksen yhteydessä järjestettävään pääjuhlaan marraskuussa 2011, mutta tasavallan presidentin kansliasta ilmoitettiin, että osallistumista pääjuhlaan ei voida vielä tässä vaiheessa vahvistaa.

40 vuoden ajan yhdistys on valvonut ja valvoo edelleen kuurosokeiden oikeuksien toteutumista tavoitteensa mukaisesti ”Kuurosokeiden omaehtoinen, itsenäinen, hyvä elämä tasa-vertaisessa yhteiskunnassa.”

Haastan Teidät lukijat kumpanuuteen ja tuomaan lisää kuurosokeuden tunnettuutta yhteiskunnassa. ■

Kosketus kertoo tuhat sanaa

Riitta Lahtinen 1.2.2008 päivällä väitöstilaisuudessaan (vas) ja illalla karonkassa miehensä Russ Palmerin kanssa. Kuvat: Raili Karisaari.

Teksti: Tuija Wetterstrand

Kaikki alkoi arjen käytännöistä. **Riitta Lahtinen** ja **Russ Palmer** huomasivat, kuinka pienillä, keholle tehtävillä viesteillä saattoi kertoa ja kuvailla nopeasti monia sellaisia asioita, joiden sanallinen selittäminen olisi vaatinut huomattavasti enemmän aikaa. Vaihtoehto sanalliselle viestinnälle oli välttämättömyyden eteenkin siinä vaiheessa, kun Russin kuulo oli heikentynyt eikä hän ollut vielä saanut implanttia.

”Kuurosokeat ovat kautta aikain

käyttäneet keholle tehtäviä merkkejä erilaisten asioiden kuvailussa, siinä ei ollut mitään uutta. Me aloimme kuitenkin systemaattisesti kerätä käyttämiämme merkkejä ja tutkia, miten esimerkiksi viestin sävy muuttuu, jos se tehdään nopeammin tai painallus on kovempi.”

Tutkimusaihe oli lopulta niin kiehtova ja laaja, että Riitta Lahtinen väitelti aiheesta tohtoriksi kaksi vuotta sitten. Vastaavaa yliopistotason tutkimusta ei ole tehty missään muualla, joten Riitan väitöskirja ”Haptiisit ja hapteemit. Tapaustutkimus

kuurosokean henkilön kosketukseen perustuvan kommunikaation kehityksestä” oli urauurtava koko maailmassa.

Tutkijan kannalta väitöskirja on kuitenkin vasta perusta, jonka jälkeen alkaa syventävä tutkimus. Sitä Riitta Lahtinen tekee nyt Kuurojen palvelusäätiön palveluksessa. ”Puolet työajasta on tutkimusta, puolet opetusta”, Riitta selventää. ”Työskentelen nyt neljän eri teeman parissa, jotka ovat: taktiilin kommunikaation perusteet, opastus ja tilaan orientaatio, kuvailu sekä sosiaalishaptinen kommunikaatio tilan hahmottamisen menetelmänä”.

Riitta itse kuvailee tutkimusaihettaan kiehtovaksi ja kertoessaan siitä hän saa kuulijankin välittömästi innostumaan. Juuri nyt on meneillään yhteinen tutkimushanke Turun yliopiston psykologian laitoksen kanssa. Siellä professori **Heikki Hämäläinen** tutkii kosketusta aivojen toiminnan kautta. Riitta lähestyy aihetta kuvailun näkökulmasta.

”Kuvassimme joukon kuurosokeita, sokeita sekä vertailun vuoksi näkeviä ja kuulevia katetun ruokapöydän äärellä. Ensin koehenkilöt tutustuivat siihen, miten kattaus oli järjestetty. Sen jälkeen heitä pyydettiin toimimaan muistin varassa ja hakemaan pöydältä jokin tietty esine. Yksi psykologian opiskelija keräsi

tilanteesta aineistoa graduunsa siitä, miten koehenkilöt hahmottavat tilaa muistin avulla. Minä tutkin käsimuotojen muuttumista samassa tilanteessa.”

Riitan tavoitteena on löytää liikeradoista perustason lainalaisuuksia. Miten käsimuoto muuttuu, kun käsi hakee jotain esinettä ja tarttuu siihen kiinni ja miten esineen koko vaikuttaa käsimuotoihin. Kun liikkeet ja käsimuodot eri tilanteissa on analysoitu ja nimetty, niitä voidaan opettaa kaikille samalla tavalla. Opastus- ja kuvailutilanteissa on suuri merkitys sillä, milloin esimerkiksi ohjaavan käden käyttö muuttuu kuvailevaksi ja antaa vastaanottajalle pelkän suunnan lisäksi tietoa myös esineen koosta ja lähestymistavasta.

Palautteiden kerääminen ja käsitteistön luominen liittyy laajempaan kokonaisuuteen. Riitalla on parhailaan työn alla tutkimus myös siitä, miten kaksiulotteinen ja kolmiulotteinen tila voidaan hahmottaa selkään kuvailemalla. Yhdessä Russ Palmerin ja **Stina Ojalan** kanssa Riitta tutkii musiikin käsitteistön ilmaisemisesta kosketuksen avulla.

On toden totta kiehtovaa ymmärtää, mitä kaikkea liikkeen avulla voi viestiä ja miten yksi pieni muutos liikkeessä voi muuttaa viestin sisältöä aivan oleellisesti! ■

Myös tunneilmanpiirin voi kuvaila keholle

Sergey Sirotkin Venäjältä ja Riitta Lahtinen jakavat musiikin kokemusta.

Teksti: Riitta Lahtinen

Diak ja Kuurojen Palvelusäätiö järjestivät toukokuussa ensimmäisen kansainvälisen sosiaalishaptisen kommunikaation seminaarin Helsingissä. Seminaariin osallistui lähes 50 henkilöä kahdeksasta eri maasta. Osallistujista kahdeksan oli kuurosokeaa henkilöä mm. Ruotsista, Venäjältä, Sveitsistä ja Saksasta. Suomesta viittomakielentulkit olivat hienosti edustettuina.

Muista maista eri ammattiryhmiä tulkkien lisäksi olivat aluesihteerit, syntymästä saakka kuurosokeiden työntekijät sekä tutkijoita.

Seminaarissa **Riitta Lahtinen** esitteli tutkimustyötään, haptiiseja (kosketusviestejä) ja hapteemeja (kielioppi). Seminaariyleisö analysoi kokeilujen pohjalta yhdessä hapteemeja. Lahtinen selkiytti myös haptisen tutkimisen, haptisen kommunikaation ja sosiaalishaptisen

kommunikaation käsitteitä, kertoi aineistonsa syntyhistoriasta ja kouluttautumismahdollisuuksista.

Professori **Heikki Hämäläinen** Turun yliopistosta kertoi haptiikan ja kosketuksen käytön tutkimuksista, esimerkiksi miten me hahmotamme maailmaa kosketuksen avulla ja miten kosketusta tutkitaan ja miten aivot toimivat. Tärkein viesti oli, että ”kosketus on liikettä, ja sitä voi harjoitella ja oppia”. **Stina Ojala** Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatiopalveluista vertasi puhutun kielen, viittomakielen ja haptiisien hierarkisia järjestelmiä. Mielenkiintoinen kysymys oli, mikä on haptista kosketushälyä. Puhe-terapeutti **Marja Liikanen** näytti videoesimerkkien avulla, miten hän käyttää kosketusviestejä sokeiden lasten ja nuorten puheterapiassa. Yhdessä esimerkissä pienen sokean ja huonokuuloisen pojan kanssa luettiin kirjaa kertomalla satua keholle. Kommunikaatiokouluttaja **Pirkko Pölönen** kertoi, miten haptiisit toimivat arjessa. Hän laitto yleisön miettimään elämänkaaren avulla, miten kosketus ja liike ovat meissä mukana jo äidin vatsassa. Kosketus on kaikille luonnollinen tapa kokeilla ja saada tietoa ympäristöstä muiden aistien ohella.

Taiteiden kokemustyöpaja oli jaettu kahteen teemaan. Riitta Lahtisen johdolla kokeiltiin, miten visuaalista

taidetta koetaan selkään piirtämisen kautta. Jokainen sai myös kokea, miten kummitusjunan odotuksen, jännityksen ja kauhun tunnelmia voi turvallisesti kokea kehon kautta. Musiikkiterapeutti **Russ Palmer** ja Stina Ojala esittelivät, miten musiikkia koetaan kosketuksen avulla. He analysoivat musiikin osa-alueita kuten rytmin, melodian, äänen korkeuden, keston ja toiston jakamista kosketuksella eri puolille kehoa.

Osallistujista kuurosokea **Sergei Sirotkin** Venäjältä oli paikalla Euroopan kuurosokeiden unionin puheenjohtajan, Euroopan sokeiden unionin kuurosokeiden ohjausryhmän puheenjohtajan ja kuurosokeiden kuntoutusosaston johtajan ominaisuudessa kertoi edustamiensa järjestöjen kiitokset. Hän myös lupasi viedä kosketukseen perustuvaa kommunikaatiota eteenpäin tiedoksi eri maiden kuurosokeille ja sokeille henkilöille.

Seminaarin palaute kokonaisuudessaan oli niin positiivinen, että seuraava kansainvälinen seminaari järjestetään ensi vuonna uudelleen Helsingissä. ■

Seuraava kansallinen kurssi järjestetään Keskuspuiston ammattiopiston Arlan toimipisteessä tänä syksynä, lisätietoja kurssista saa Satu Laurikaiselta (koulutuspalvelut@keskuspuisto.fi).

Sosiaalishaptinen verkosto

Seminaarin aikana julkaistiin tieto, että Dbl (kuurosokeusalan ammattihenkilöstön järjestö) on hyväksynyt uudeksi alaverkostoksi sosiaalishaptisen kommunikaation.

Dbl:llä on tällä hetkellä 12 kuurosokeusalan eri aiheisiin keskittyvää verkosta, joista sosiaalishaptinen on uusin. Verkosto on tarkoitettu sekä työntekijöille että kuurosokeille – kaikille, jotka työssään tai arjessaan käyttävät keholle kosketusta. Verkostoon liittyneille lähetetään tietoa aiheeseen liittyvistä koulutuksista, seminaareista, julkaisuista ja raporteista. Verkoston sisällä toimii oma tutkimusryhmä. Sosiaalishaptinen verkosta tiedottaa toiminnastaan PCN-säätiön sivuilla www.pcnnet.org. PCN tulee sanoista Pro Communicatio Nordica ja sen tarkoituksena on edistää viittomakielialan pohjoismaista yhteistyötä.

Sosiaalishaptiseen verkostoon voivat osallistua kaikki halukkaat ilmoittautumalla verkoston vetäjille Riitta Lahtiselle tai Russ Palmerille: Riitta Lahtinen (riitta.lahtinen@kuurojenpalvelusaatio.fi) & Russ Palmer (russ.palmer@kolumbus.fi). ■

Kasvimaa

Runo: Elvi Turunen

Tule tänne ystävään ja tartu kuokkahan. Minä itse otan haravan, tuon pitkävirtisen. Nyt teemme pienen kasvimaan, talon taakse noin. Ikkunasta ihanat, ne kasvit nähdä voin.

Me kuokimme ja kylvämme, ja puhdistetaan maa. Ei rikkaruohot nousta saa, tähän maahan ollenkaan. Aurinko lämmöllään, kasvit kasvattaa. Mukulat ihanat, syksyllä talteen korjataan, eikä niistä talvella ole pulaa ollenkaan. ■

Matonpesijän päivä

Teksti: Nimimerkki Ojoisten torppari

Heräsin kevätauringon kurkistahessa ikkunasta. Katselin ikkunasta pihalle, missä linnut etsivät maasta kuivaa ruohoa ja muita pesäntekotarpeita. Puiden oksilla varikset lauloivat kilpaa harakoiden kanssa.

Ihanan lämmin sää houkutteli minut ulos parvekkeelle. Aurinko paistoi helteisesti. Mietin, että lähdenkö uimaan vai mattopesulle. Katsoin likaista keittiön mattoa ja päätin lähteä mattopesulle.

Laitoin mäntysuopaa suihkepulloon ja harjan ämpäriin. Sitten otin kolme mattoa mukaani ja juotavaa itselleni. Hain pyörän varastosta, pakkasin matot telineelle ja lähdin taluttamaan pyörää kaupungin halki. Kuljin Hämeen linnan puiston kautta Aulangon rautatiesillan alla sijaitsevalle matonpesupaikalle. Sieltä on mukava katsella Helsinkiin ja Tampereelle meneviä junia.

Tervehdin kahta naista, jotka pesivät siellä isoa mattoa. Sain, että mattopyykki taitaa olla ensimmäinen kevään merkki. Kerroin vielä, että en kuule puheen sorinaa, koska olen

kuuro. Naiset ihmettelivät selvää puhettani ja alkoivat matonpesun lomassa kysellä, että olenko syntymäkuuro vai kuuroutunut. Kerroin heille, että talvisodan aikaan kun oli 3-vuotias, sairastuin keuhkokuumeeseen ja jälkitautina aivokalvontulehdukseen. Sen seurauksena jäin kuuroksi ja toinen silmäni sokeutui. Suku opetti minua puhumaan ja kirjoittamaan. Olin pitkään kuulevien kanssa samassa työpaikassa kunnes jäin eläkkeelle 10 vuotta sitten. Naiset kyselivät vielä, että olinko lääninhallituksen ruokalan emäntä. Ihmettelin, kuinka he tunsivat minut. Naiset kertoivat, että he ovat eläkkeellä olevia lukion lehtoreita ja työssä ollessaan kävivät usein lääninhallituksessa koulutuspäivillä. Päivittelin, kuinka maailma on pieni.

Suihkutin matoille mäntysuopaa, pesin ne rauhallisesti ja huutelin juoksevan veden alla. Lopuksi puristin vedet pois isolla mattomankelellä. Naisten matonpesuaika loppui ja he kiittivät minua mielenkiinnosta seurasta ja juttutuokiosta ja toivottivat mukavaa kesää. He vilkuttivat minulle vielä, kun auto lähti rannasta pois.

Kotona ripustin matot kuivumaan pyykkitelieeseen. Naapurit hais-toivat raikkaan mäntysuovan tuoksun ja sanoivat lähtevänsä itsekin mattopyykille. Kiitin Luojaa ihanasta matonpesupäivästä. ■

RAY menee nettiin jossa pelaajat jo ovat

Nettipokerin lisäksi internetin pelivalikoimaan tulee tuttuja automaattipelejä, kuten JokeriPokeri. Kuva: RAY.

Teksti: Henna Norberg

RAY laajentaa pelitarjontansa nettiin tulevana syksynä. Tavoitteena on saada asiakkaiksi ainakin osa jo verkossa pelaavista suomalaisista ja kääntää ulkomaille virtaavat pelirahat takaisin Suomeen. RAY odottaa nettipelien tuottavan ensimmäisenä vuonna 20 - 25 miljoonaa euroa – saman verran kuin järjestöjen avustuspotti viime vuonna pieneni.

RAY:n pelaajakunta on supistunut 2000-luvulla, sillä nykyinen pelitarjonta ei enää houkuttele uutta pelaajasukupolvea, joka on kokeilunhaluisempaa ja kärsimättömämpää

kuin edeltäjänsä. Samaan aikaan suomalaiset käyttävät arviolta noin 130 miljoonaa euroa vuodessa ulkomaisten pelitarjoajien peleihin.

Myös talouden taantuma ja yleinen kuluttajien varovaisuus ovat heijastuneet RAY:n tuottoihin, samoin uuden tupakkalain vaikutukset ravintoloissa. Ensi vuonna tuottoa haastavat myös pelaamisen ikärajan nousu 18 vuoteen sekä arpa-jaisveron korotus 10 prosenttiin.

Turvataksien järjestöjen rahoituksen RAY:n on mentävä sinne, missä pelaajat jo ovat ja käännettävä internetpelien kulutus takaisin kotimaahan. ”Suomalaiset pelaavat netissä joka tapauksessa. On tärkeää, että myös näitä pelejä tarjotaan vastuullisesti, valvotusti ja niiden tuotto saadaan ohjattua suomalaisten hyvinvointiin”, toimitusjohtaja **Sinikka Mönkäre** sanoo.

Mönkäreen mukaan Suomessa suhtaudutaan nettipelaamiseen aiempaa suopeammin. Tieto nettipelieistä ja pelaaminen ovat yleistyneet, ja erityisesti kasino- ja automaattipelien pelaaminen kasvaa voimakkaasti.

Riskit kuriin pelirajoilla

Pelaamisesta seuranneet ongelmat läheltä näkeville sosiaali- ja terveysjärjestöille nettipelien avaaminen ei ole helppo pala purtavaksi. Kynnys tutustua nettipelieihin ja hyväksyä ne voi olla korkea, koska pelejä pidetään hektisinä ja aggressiivisina.

RAY haluaa rakentaa sivustostaan monine pelaamisen hallinnassa auttavine työkaluineen koko pelialan vastuullisimman. Pelimaailmaan vaaditaan rekisteröityminen, jonka yhteydessä pelaajan henkilöllisyys vahvistetaan väestörekisterikeskuksesta ja vaadittu 18 vuoden ikä tarkistetaan.

Luotolla pelaaminen ei RAY:n pelipalvelussa onnistu; vaan palveluun siirretään rahat verkkopankin kautta omalta pankkitililtä. Ennen palveluun pääsyä pelaaja luo itselleen pelitilin ja pelaamiselle asetetaan rajat. ”Periaattemme on, että pelaamisesta annetaan realistinen kuva. Haluamme ehkäistä liian suuret riskinotot”, Mönkäre toteaa.

Pelaaja näkee palvelussa koko pelihistoriansa, joten oman pelaamisen tarkkailu ja arviointi on vaivatonta. Palvelussa pelaajille tarjotaan myös mahdollisuus pelitavan analysointiin, joka auttaa pelaaja ymmärtämään omaa pelikäyttäyty-

mistään ja havaitsemaan mahdolliset ongelmakohtat ajoissa.

Maltilliset ja monipuoliset pelit

Mediasta saa helposti kuvan, että RAY avaa vain nettipokerin. Suomalaisten pelaajien suosima korttipeli tulee toki osaksi pelivalikoimaa, mutta tarjolla ovat myös tutut automaattipelit, kuten JokeriPokeri.

Monipuoliselle pelisivustolle tulee erihintaisia pelejä, ja kokeilemaan pääsee jo sentillä. Korkeimmatkin panokset ovat kohtuullisia. ”Me haastamme muut tarjoajat suomalaiseen pelitapaan sopivalla ja monipuolisella valikoimalla sekä suomalaisella kuluttajansuojalla. Jatkossa voimme yhdistää pelaamista netissä ja vaikkapa pelisaleissamme, ja näin tarjota ainutlaatuisella tavalla suomalaisille kattavan RAY-pelimaailman”, Mönkäre sanoo. ■

Kolme syytä suosia suomalaista!

1. Kohtuus kaikessa: pelaamisessa on rajat, joita ei voi ylittää. Luotolla pelaaminen ei ole mahdollista.
2. Luotettavissa käsissä: rekisteröityessäsi RAY:n asiakkaaksi pelitiedot pysyvät pelaajan omina ja suomalaiset viranomaiset valvovat pelaamista.
3. Klikkaa kansanterveydelle: kaikki pelaamisen tuotot käytetään suomalaisten terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Paristot ja akut

Teksti: Kristina Forsberg

Monet laitteet toimivat paristoilla. Tavallisimpia AA- ja AAA-kokojen paristoja kutsutaan sormiparistoiksi. Niitä käytetään esimerkiksi taskulampuissa, kommunikaattoreissa ja lampulla varustetuissa suurennuslaseissa sekä langattomissa tietokoneen näppäimistöissä ja hiirissä. Paristojen tilalla voidaan käyttää akkuja, joita sanotaan myös ladattaviksi paristoiksi. Niihin voidaan ladata uudelleen virtaa erillisellä laitteella. Tavallisia paristoja ei sen sijaan voi ladata uudelleen, vaan tilalle vaihdetaan täysin uudet. Käytettyjä paristoja ja akkuja ei saa laittaa roskiin, sillä niissä on haitallisia aineita, jotka eivät saa joutua kaatopaikkojen kautta luontoon. Tyhjä paristot ja akut on palautettava niitä myyvään kauppaan tai vietävä ongelmajättekeräykseen.

Sekä paristoja, akkuja että latauslaitteita on monia eri tyyppisiä. Kun ostat paristoja, kannattaa tarkistaa, että ne ovat oikeanlaisia tarvitse-

maasi käyttöön. Käyttöpaikan lämpötilakin voi vaikuttaa valintaan, sillä kaikki paristot tai akut eivät toimi kovassa pakkasessa.

Kaikkien paristojen tilalle ei voi tai ei ole järkevää vaihtaa akkuja. Palovaroitteeseen ei kannata vaihtaa akkuja. Syynä on se, että kun pariston virta heikkenee vähitellen, ehtii palovaroitin huomauttaa siitä lyhyillä äänimerkeillä. Akuista virta loppuu yhtäkkiä eikä palovaroitin ehdi huomauttaa, että virta on loppumassa. Paristot sopivat hyvin myös kaukosäätimiin ja kelloihin. Akkuja kannattaa käyttää laitteissa, jotka vaativat paljon virtaa ja joita käytetään paljon. Tällaisia ovat esimerkiksi musiikkisoittimet, kamerat ja taskulamput.

Akuissa on ollut ongelmana, että ne tyhjenevät itsestään, kun niitä säilytetään ladattuina. Nykyään on saatavana akkuja, jotka myydään valmiiksi täyteen ladattuina. Nämä akut tyhjenevät hyvin hitaasti ja ovat siten parempia kuin vanhemmat akut. Kannattaa myös tarkis-

taa, että akut ja laturi sopivat yhteen. Erityyppisille akuille voidaan tarvita eri laturit. Akut eivät myöskään kestä ikuisesti. Vähitellen ne latautuvat vähemmän. Käyttöikänsä vaikuttaa mm. se, kuinka nopealla laturilla ne ladataan. Hyvin nopeasti lataavat pikalaturit lyhentävät akkujen ikää eivätkä välttämättä täytä akkuja edes täyteen.

Olen yrittänyt tiivistää tähän oleellimmat asiat paristoista ja akuista. Yksityiskohtaista lisätietoa löytyy Internetistä valmistajien sivuilta. Laaja paristojen ja akkujen käyttötesti löytyy osoitteesta <http://www.kuvaboksi.fi/julkinen/2bkam+vesaaa-paristotesti.html>

Artikkeleita akku- ja laturitesteistä on ollut seuraavissa lehdissä: Kuluttaja-lehti 6/2009, MikroBitti 1/2007 ja Tekniikan Maailma 19/2006. ■

● Kirjoittaja on apuvälineprojektin projektityöntekijä.

! Hyvä ikä -messut Tampereen messu- ja urheilukeskuksessa 30.9.–1.10. 2010.

Suomen Kuurosokeat ry:n osastolla esitellään päättyvän Apuvälineprojektin tuotoksia sekä meneillään olevan TOTO-projektin toimintaa.

Viisi kysymystä

Koonnut: Aatos Ahonen

1. Minkä mukaan Ranskan hallintoalueet on useimmin nimetty: jokien, vuorien, kaupunkien vai viinien?
2. Mitä arabian kielestä tuleva sana "haaremi" tarkoittaa?
3. Paljonko kello on Turussa, kun se on Etelä-Afrikan Johannesburgissa 14.00
4. Minkä maan suurin järvi on nimeltään Kuku Nur?
5. Missä Helsingin metroasemalla ovat kaikkein pisimmät liukuporaat?

Vastaukset:

1. Jokien
2. Naistenhuone
3. Se on 14.00. Suomi kuuluu samaan aikavyöhykkeeseen
4. Kiinan
5. Kampissa

Kela vastaa tulkkauspalveluista syyskuun alusta

Outi Ollila, Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen johtaja

Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut siirtyvät Kelan hoidettaviksi 1.9.2010. Siihen asti palvelusta vastaavat kunnat. Kunnat tekevät kaikki tulkkauspalvelupäätökset vielä 31.8.2010 asti. Jos sinulla on voimassa oleva tulkkaus päätös, Kela saa siitä tiedot omalta kotikunnaltasi, ja sinun ei tarvitse tehdä mitään.

Elokuun lopulla saat Kelasta tulkkauspalvelua koskevan kirjeen. Kirjeessä kerrotaan oman välityskeskukseksi yhteystiedot sekä tarkemmin uuden tulkkauspalvelun toiminnasta.

Tulkkauspalvelupäätöksen haku 1.9. alkaen

Jos olet uusi tulkkauspalvelun käyttäjä tai tarvitset lisätunteja 1.9.2010 jälkeen, haet tulkkaus päätöstä Kelasta.

Hakemuksen voit tehdä itse ja lähettää sen lähimpään Kelan toimis-

toon tai Vammaisten tulkkauspalvelukeskukseen (Vatu-keskus).

Tulkkauspalvelun asiakkaat voivat tulevaisuudessa asioida suoraan Vatu-keskuksen kanssa. Keskuksessa on myös viittomakielentaitoisia toimihenkilöitä, joiden käyttöön tulee kuvapuhelimia. Neuvoa voit kysyä myös Kelan toimistoista tai Kelan puhelinpalvelusta.

Vatu-keskus käsittelee kaikki tulkkauspalveluhakemukset ja tekee tulkkauspalvelupäätökset. Se sijaitsee Turussa.

Tuntimäärä ja tulkkauksen tehtävät

Tulkaustuntien määrä säilyy samana. Kuurosokeillahan on oikeus vähintään 360 tulkkaustuntiin. Voit hakea lisätunteja, jos tarvitset niitä.

Tulkkauspalvelua voit käyttää työssä, perusopetuksen jälkeisessä opiskelussa, asioinnissa sekä yhteiskunnalliseen osallistumiseen, harrastamiseen ja virkistykseen. Voit saada tulkkausta myös ulkomaan matkalle.

Opiskelijalle tulkkauspalvelua järjestetään niin paljon kuin hän tarvitsee, jotta selviytyisi opinnoistaan. Kotikunta järjestää edelleen tulkkauksen peruskouluopetuksessa.

Siirtymäkausi

Tulkkauspalvelun siirto kunnilta Kelaan kestää vuoden 2010 loppuun saakka. Tämä tarkoittaa, että kunnat hoitavat ennen 1.9. sovitut tulkkitilaukset päivämäärän jälkeenkin 2010 loppuun saakka. Kunta voi myös siirtää jo sovitun tulkkauksen järjestämisen Kelalle, jos sinä palvelun käyttäjänä suostut siihen. Voit myös itse pyytää, että tulkkauksen järjestäminen siirretään Kelalle.

Tulkkauksen kustannukset maksaa joka tapauksessa Kela 1.9.2010 alkaen.

Mistä tilaan tulkin 1.9. alkaen?

Tulkki tilataan 1.9.2010 alkaen oman alueen välityskeskuksesta, joka välittää tilauksen tulkkeja tarjoaville yrityksille. Kela valvoo ja ohjaa tätä toimintaa.

Välityskeskuksia tulee olemaan viisi. Ne palvelevat Etelä-Suomea, Itä-Suomea, Lounais-Suomea, Länsi-Suomea ja Pohjois-Suomea.

Sinä tilaat tulkin siitä välityskeskuk-

sesta, jonka alueella oma kotikuntasi on. Välityskeskus etsii sinulle sopivimman saatavilla olevan tulkin. Tulkkia ei voi valita itse. Muutos ei ole kovin suuri, jos kotikunnassasi on jo nyt käytetty keskitettyä tulkkausvälitystä. Muutos on suurempi, jos olet itse etsinyt vapaana olevan tulkin. Nyt välityskeskus etsii tulkin kaikille.

Tietoa ja ohjeita tulossa

Alussa mainitun kirjeen lisäksi Kela tiedottaa tulkkauspalvelusta muillakin tavoin. Kesällä on tulossa tulkkauspalvelusta esite.

Kela on jo julkaissut tietoa vammaisten tulkkauspalvelusta henkilöasiakkailleen internetsivuillaan www.kela.fi >> Henkilöasiakkaat >> Vammaistuet ja -palvelut. Ruotsinkielisille sivuille tietoa tulee kesäkuun aikana. Syyskuun 1. päivään mennessä sivuille tulee lisää tietoa mm. välityskeskusten yhteystiedot, ohjeet tulkin tilaamiseen sekä uuden tulkkaus päätöksen hakemiseen. Viittomakieliset videot tulkkauspalvelusta julkaistaan internetissä syyskuun alussa. Syksyllä tuotetaan tietoa myös pistekirjoituksella.

Kela tekee yhteistyötä eri järjestöjen kanssa, jotta tieto tavoittaisi kaikki tulkkauspalvelun tarvitsijat. ■

Toteutuvatko vihdoin tasa-arvoiset tulkkauspalvelut kaikille?

Teksti: Heikki Majava

Vielä kesän ajan kuntien velvollisuus on vastata asukkaidensa tulkkauspalveluista. Kuntien rahoittamassa mallissa on ollut jatkuvasti ongelmana se, että etenkin eräät pienet kunnat ovat toistuvasti ohittaneet kuurosokeiden oikeudet. Vaikka kuurosokealla on voimassa oleva tulkkauspalvelupäätös, hän ei ole aina saanut tulkkiä silloin, kun on tarvinnut. Ulkomaanmatkoille tulkin saanti on ollut erityisen vaikeaa. Virallinen selitys kunnissa on ollut se, että ulkomaanmatka ei kuulu tavanomaisen elämän piiriin. Epävirallisesti on kuitenkin viitattu kunnan taloudelliseen tilanteeseen ja tulkkauspalvelujen kalleuteen.

Nyt siirtymävaiheessa on ollut nähtävissä myös se, että kunnat ovat tehneet kielteisiä tulkkauspalvelupäätöksiä, koska palvelu on siirtymässä Kelalle ja kunta ajattelee, että kielteisestä päätöksestä ei enää jakseta valittaa.

Kuurosokeiden ulkomaanmatkat ovat kautta vuosien poikineet kielteisiä päätöksiä kunnilta. Viime aikoina myös kotimaan pidempiin tapahtumiin on tullut kielteisiä päätöksiä. On erikoinen tulkinta, että sitä ei voi pitää tavanomaiseen elämään kuuluvana. Eikö kenen tahansa ihmisen tavanomaista elämää ole osallistua leireille, tavata ihmisiä ja verkostoitua samassa elämäntilanteessa olevien kanssa? Korkein hallinto-oikeus on omilla päätöksillään linjannut, että kahden viikon mittainen lomamatka ulkomailla voidaan katsoa henkilön tavanomaiseen elämään liittyväksi. Tämä oikeuskäytännössä vakiintunut linja vaikutti myös siihen, kuinka uudessa tulkkauspalvelulaissa täsmennettiin ulkomailla tapahtuva tulkkaus.

Tulkkauspalvelun siirtyminen Kelalle herättääkin oikeusienvalvonnan kannalta lievää toiveikkuutta. Nyt on mahdollista päästä eroon alueellisesta epätasa-arvosta. Ainakaan kuurosokean oman kunnan raha-

tilanne ei enää sanele sitä, miten lakia tulkitaan. Samojen sääntöjen pitäisi koskea kaikkia, asuivatpa he missä päin Suomea tahansa, isossa tai pienessä kunnassa. Myös yhdistyksen voimavaroja säästyy, kun hakemuksia, anomuksia, lausuntoja ja oikaisuvaatimuksia ei enää – toivon mukaan – tarvitse tehdä niin paljon kuin ennen. Vastassa on vain yksi osapuoli nykyisen usean sadan sijaan.

- Tyypillinen esimerkki vallitsevasta tilanteesta on sellainen, että kuurosokea henkilö tekee aluesihteerin kanssa hakemuksen tulkin ja oppaan saamisesta ulkomaanmatkalle. Kunta tekee kielteisen päätöksen. Seuraavaksi kuurosokea tekee aluesihteerin kanssa oikaisuvaatimuksen, johon yleensä tulee taas kielteinen päätös. Tässä vaiheessa aiottu matka on jo käsillä. Matka on voitu toteuttaa ainoastaan, jos asiakas itse on maksanut tulkista aiheutuvat kulut. Tähän tarkoitukseen on ollut mahdollista hakea myös avustusta Suomen Kuurosokeat ry:n rahastoilta. Valitusprosessi on sitten jatkunut yleensä aina Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saakka. Tämän jälkeen, jos päätös on ollut myönteinen, kulut on peritty kunnalta korkoineen.

Vaikka on todennäköistä, että alkuvaiheessa tulee eteen joitain ongelmia, niin oikeusienvalvonnan

yhteistyöryhmä on varovaisen toiveikas tulkkauspalvelujen siirrosta Kelalle.

Alkuvaiheen ongelmien kartoittamiseksi on tärkeää saada nopeasti oikeusienvalvonnan tietoon esiin nousseet ongelmat. Pyydämmekin yhdistyksen jäseniä raportimaan aluesihteeille tai suoraan järjestöpäällikkö **Heikki Majavalle** tai aluejohtaja **Ritva Rouviselle** tulkkauspalvelussa huomatuista ongelmista 1.9.2010 alkaen. Mikään ei estä raportoimasta myös myönteisiä puolia!

Välitämme kuurosokeilta saamamme palautteen Kelalle ja pyydämme heitä korjaamaan mahdolliset palvelussa esiintyvät puutteet. ■

Lähikuva käsistä tulkkaustilanteessa. Kuva on yhdistyksen arkistosta.

Värinälattia ja Signmarkin rytmit villitsivät Jyväskylässä

Teksti: Jaakko Evonen

Kuurojen kulttuuripäivät järjestettiin Jyväskylässä 13.-16.5.2010. Ohjelmassa oli muun muassa esityksiä, näytelmiä, yhdessäoloa ja myös rappia. Iltaohjelmassa oli Sencity-tapahtuma Night Jyväskylä -baarissa, jossa esiintyi myös viittomakielinen rap-artisti **Marko Vuoriheimo** eli **Signmark**. En ollut aiemmin ollut Signmarkin keikalla enkä Sencityssä. Nyt oli oiva tilaisuus kokea molemmat.

Sencity on tapahtuma, jossa musiikista pystyy nauttimaan myös tunto-, näkö- ja hajuaisteilla. Tämän toteuttamiseksi paikalle oli tuotu värisevä tanssilattia. Musiikkia soittavan Musiikki-DJ:n lisäksi tunnelmasta vastasi ns. Aroma-DJ, joka valmisti erilaisia tuoksuja kattilassa ja ohjasi ne tuulettimen kautta yleisön joukkoon. Lisäksi seinälle heijastettiin videoita. Ennen Signmarkin keikkaa tanssilattia ei ollut vielä tupaten täynnä, joten päätin uskaltautua rytmien sekaan.

Kokemus oli hieno. Tanssilattian värinä sai sukat pyörimään jaloissa, sillä se oli todella voimakas. Aroma-DJ:n valmistamat tuoksut olivat mukava lisä. Koska yökerhossa oli hyvin meluisaa ja pimeää, keskityin vastaanottamaan musiikin sanomia hajujen ja värinöiden kautta. Mieleeni tulivat erilaiset eteläiset rannat, joissa ihmiset tanssivat yömyöhään ja nauttivat elämästä. Tuoksut vaihtelivat illan aikana maikoisista teräviin.

Puolen yön jälkeen tunnelma yökerhossa tiivistyi, kun odotettu Signmark astui lavalle. Hän otti yleisönsä ammattimaisesti haltuunsa. Signmark viittoit itse laulun sanat ja hänen vierellään ollut ”äänitorvi” lauloi ne ääneen. Kaksikon lavaesiintyminen toimi todella hyvin. Osa yleisöstä huusi Signmarkin nimeä ääneen, kun toiset viittoivat innokkaasti. Tätä voisikin kutsua todelliseksi kulttuurien väliseksi viestinnäksi. On hyvä asia, että viittomakieltä tuotiin esille suurelle yleisölle näin mielenkiintoisella

la tavalla. Olen jo aiemmin opetellut muutamia viittomia, mutta tapahtuma innosti minut jatkamaan opiskelua. Haaveilen myös omasta värisevästä tanssilattiasta.

! Sencityn tunnelmiin pääsee myös YouTubesa olevan videon kautta, jonne on linkki Signmarkin omilta kotisivuilta **signmark.biz**.

Signmarkin musiikkiura alkoi lapsena joululauluista. Signmark käänsi tutut suosikit viittomakielelle, jotta kuulevat isovanhemmat ja kuurot vanhemmat saivat laulaa yhdessä. Epäilijöistä välittämättä Signmark piti kiinni unelmastaan musiikibisneksessä ja teki mahdottomasta mahdollisen. Esikoisalbumin julkaisukeikalla MTV-News kuvasi eturivissä.

Kuntoutumis-keskus muuttaa

Suomen Kuurosokeat ry:n kuntoutumis- ja asumispalveluiden Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksen yksikkö muuttaa Jyväskylässä Muurameen. Uudet tilat sijaitsevat Vitapoliksen päärakennuksessa entisen Kinkokomaan sairaalan tiloissa Muuramessa, upealla paikalla Päijänteen rannalla. Ensimmäinen kurssi uusissa tiloissa alkaa heinäkuun lopulla.

Virallinen muuttopäivä Muurameen on 20.6.2010. **Kuntoutumiskeskuksen uusi osoite on: Parantolantie 24, rak. 1, 40930 Kinkomaa.** Vaihteen numero on 040 778 0229.